

Program praktyk pedagogicznych podnoszących jakość kształcenia w zawodzie nauczyciela

Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi | 90-542 Łódź | ul. Żeromskiego 115 | Tel./Fax 42 630 30 72 w. 42 | e-mail: projekt.praktyka@wsp.lodz.pl | www.praktyki-pedagogiczne.pl

Andrzej Śliwerski

Raport z analizy desk-research programów praktyk pedagogicznych

2011

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

URZĄD MIASTA ŁODZI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

1. Ocena organizacji praktyk

1.1. Liczba godzin praktyk (Czy jest podana dla wszystkich praktyk razem, czy też jest rozbita na dwie praktyki. Trzeba zwrócić szczególną uwagę na to, czy edukacja zintegrowana ma łączną liczbę godzin praktyk równą 180)

Sposób podawania liczby godzin praktyk jest bardzo zróżnicowany. W:

- 5 programach praktyk pedagogicznych nie było informacji o liczbie godzin.
- 1 program zawiera zbyt małą łączną ilość godzin dla tego kierunku (160)
- 6 programów zawiera równą liczbę 180 godzin
- 4 programy zawierają większą niż wymagana ilość godzin (od 200 do 240)

Liczba godzin nawet jeśli była podana łącznie, to potem była rozbijana. Zazwyczaj na dwie praktyki, chociaż w jednym programie studenci odbywają 6 praktyk po 30 godzin. Proporcje rozbitcia godzinowego są zazwyczaj równe.

1.2. Liczba tygodni trwania praktyk

- 6 programów nie zawiera informacji o ilości tygodni trwania praktyk
- 6 programów ma praktykę 8 tygodniową (z podziałem 4+4 lub 3+3+2)
- 1 program ma praktykę 7 tygodniową
- 1 program ma praktykę 10 tygodniową
- 2 programy praktyk ze względu na swój charakter (praktyka śródroczna) określają jeden dzień w tygodniu na praktykę trwającą cały semestr czyli 15 tygodni

1.3. Charakter praktyki (podstawowa <ogólnopedagogiczna>, specjalistyczna; śródroczna, ciągła, dyplomowa)

- 6 programów ma podział na praktykę ogólnopedagogiczną i specjalistyczną
- 5 programów podział na praktykę śródroczną i specjalistyczną
- 2 praktyki mają charakter asystencki
- 1 praktyka ma charakter dyplomowy

- 4 spośród tych wszystkich programów wymagają praktyki pedagogicznej ciągłej
- 3 programy nie zawierają informacji dotyczącej charakteru praktyki

1.4. Określenie typów placówek (przedszkola, szkoły podstawowe; publiczne, niepubliczne, społeczne; ogólnodostępne, integracyjne, ogólnodostępne z oddziałami integracyjnymi)

- Zdecydowana większość programów uwzględnia w placówkach zarówno oddziały przedszkolne jak i szkoły podstawowe (10 programów)
- Tylko jeden program uwzględnia samą szkołę. Również tylko jeden program pozostawia studentowi dowolność w wyborze placówki
- 4 programy nie zawierają takiej informacji

1.5. Czy program praktyki jest uszczegółowiony dla specjalności edukacja zintegrowana? (wczesnoszkolna - lub inne równoważne)

- 9 programów praktyk jest specjalnie stworzona dla edukacji zintegrowanej natomiast 7 programów opisuje praktyki bez zróżnicowania na specjalności (czyli dla wszystkich specjalności razem)

1.6. Kiedy program został stworzony?

- 5 programów praktyk nie zawiera informacji o roku w którym zostały stworzone.
- jeden program praktyk jest z 2005 roku i jeden jest z 2006 roku
- po 3 programy praktyk są z 2008 roku; 2009 roku i 2010 roku.

1.7. Czy został określony czas i termin odbywania praktyk?

- 7 programów nie określa terminu odbywania praktyk
- 9 programów praktyk określa go w sposób precyzyjny

1.8. Czy został określony podział na praktykę w przedszkolu i szkole podstawowej?

- 8 programów praktyk nie wymaga odbywania praktyk zarówno w przedszkolu jak i szkole
- 2 programy praktyk wymaga zajęć w szkołach i oddziałach zerowych
- 6 programów praktyk wymaga aby studenci odbywali praktyki zarówno w przedszkolach jak i w szkołach

5.Cele

5.4. Jakie cele określa program praktyki (wypisujemy w punktach)?

- 3 programy nie zawierają określonych celów
- 7 programów wskazuje na cel ćwiczenie umiejętności dydaktycznych; na praktyczne zastosowanie wiedzy teoretycznej oraz na poznanie organizacji pracy placówki
- w 4 programach jako cele wyznaczono umiejętności opiekuńczo-wychowawcze oraz poznanie placówki od strony nauczyciela
- 3 programy praktyk zawierały tworzenie planów pracy i sprawdzenie się w roli nauczyciela aby zweryfikować wybór kierunku kształcenia
- pozostałe cele były uszczegółowieniem powyższych np: opracowywanie scenariuszy, kart pracy; dobieranie metod i form pracy do wieku dzieci; kształtowanie sposobów oceniania; uczenie metod aktywizacji oraz gier i zabaw; zapoznanie się z dokumentacją placówki oraz kształtowanie umiejętności komunikacyjnych
- były też cele, które ciężko przypisać do jakiejś ogólnej kategorii (np. poznanie podmiotów społeczno-gospodarczych, krzewienie nauki Kościoła Katolickiego).

6.Zadania

6.3. Czy można wyróżnić zadania ogólne i czy z tych zadań ogólnych wywodzą się zadania szczegółowe?

- tylko jeden program nie wyróżnia w ogóle zadań, więc nie dało się określić tego wskaźnika
- w 4 programach nie da się wyróżnić zadań ogólnych i szczegółowych. We wszystkich zadania miały treść tylko ogólną
- 11 programów miało wyróżnione zadania ogólne i szczegółowe

6.4. Czy studenci mają dowolność w wykonywaniu zadań, czy też kolejność zadań jest określona w harmonogramie?

- 9 programów praktyk nie określa kolejności wykonywania zadań dając dowolność praktykantowi i jego opiekunowi
- 2 programy sugerują pewną kolejność wykonywania zadań
- w 3 programach jest określony harmonogram pracy
- w 2 programach student dostawał możliwość zgłaszania własnych propozycji zadań

6.5. Czy program praktyki uszczegóławia zadania w przełożeniu na poszczególne klasy edukacji elementarnej (od klasy 1 do 3) (czy program zobowiązuje studenta do odbywania praktyki w klasach 1, 2 i 3)?

- w 12 programach brak jest informacji o takich wymaganiach
- 3 programy praktyk zobowiązują studentów do zapoznania się z pracą na każdym szczeblu edukacji

6.6. Czy program praktyki uwzględnia zadania związane z pracą z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi?

- 4 programy praktyk uwzględniają pracę z uczniem zarówno „trudnym” jak i wybitnie zdolnym
- 12 programów praktyk nie ma wyróżnionej tej specyfiki pracy

6.7. Czy program praktyki zawiera zadania związane z poznawaniem ścieżki kariery zawodowej nauczyciela (np. organizacją stażu, awansu zawodowego, doskonalenia zawodowego, systemem oceny i nagradzania nauczycieli, działalnością zespołów samokształceniowych itp.)?

- tylko jeden program uwzględnia w swoich zadaniach poznawanie ścieżki kariery zawodowej nauczyciela

6.8. Czy program praktyki zawiera poniższe zadania do wykonania (zaznaczamy w tabeli te zadania, które są wyszczególnione w programie)

Zadanie	W ilu uczelniach:
Obserwacja zajęć	12
Samodzielne prowadzenie lekcji	12
Zapoznanie się z dokumentacją szkoły	12
Asystowanie w prowadzeniu lekcji	11
Poznanie zasad funkcjonowania placówki	11
Organizacja imprez szkolnych (bądź pomoc w ich przygotowaniu)	8
Zapoznanie się z metodami diagnozy uczniów	7
Zapoznanie się z formami współpracy z innymi placówkami	6

Indywidualna pomoc uczniom	5
Poznanie zasad funkcjonowania biblioteki	4
Poznanie zasad funkcjonowania świetlicy szkolnej	4
Prowadzenie lekcji podsumowującej (zaliczającej)	4
Uwzględnienie zajęć dodatkowych (informatyka, w-f, plastyka itp.)	3
Zapoznanie się z nowymi technologiami nauczania	3
Poznanie specyfiki pracy pedagoga szkolnego	3
Inne: Zapoznanie się z ocenami opisowymi, arkuszem ocen	2
Inne: Przeprowadzeni samodzielnych badań diagnostycznych	2
Inne Prowadzenie dzienniczka praktyk	1
Zapoznanie się z programami unijnymi i ministerialnymi	0

4. Forma

4.1. Czy jest wskazanie, że student powinien prowadzić zajęcia przez co najmniej 30% czasu przeznaczanego na praktyki? (Informacja może być zapisana w formie podziału na część obserwacyjną i uczestniczącą)

- tylko w 3 programach uwzględniono informację o tym, że student musi przynajmniej 30% zajęć poprowadzić.

4.2. Jakie formy działań zostały określone w programie praktyki (zaznaczamy w tabeli):

Formy	Jest uwzględnione:
obserwacja pracy nauczyciela	13
hospitacja prowadzonych zajęć	13
obserwacja uczniów podczas zajęć	13
samodzielne prowadzenie zajęć	13
planowanie zajęć w postaci konspektów, planów bądź scenariuszy	12

obserwacja działalności dydaktyczno-wychowawczej placówki	12
spotkania z radą pedagogiczną	11
przygotowywanie materiałów dydaktycznych	11
uczestnictwo w naradach i szkoleniach rady pedagogicznej	8
uczestnictwo w zebraniach z rodzicami	8
spotkania z dyrektorem placówki	7
obserwacja uczniów poza zajęciami (np. w trakcie przerw)	7
uczestnictwo w zajęciach wyrównawczych	4
samoocena studenta	2
udział w pracach pedagoga szkolnego	1
udział w pracach świetlicy/biblioteki	1

5. Opiekunowie praktyk

5.1. Czy jest informacja o opiekunach praktyk ze strony uczelni?

- tylko w dwóch programach nie ma zawartych informacji o opiekunach praktyk.

5.2. Czy jest informacja, że uczelnia pierwsza kontaktuje się z placówką (przedszkolem, szkołą)?

- tylko 5 uczelni, których programy były analizowane pierwsze kontaktują się placówkami, w których studenci będą odbywali praktyki

5.3. Czy jest informacja o gratyfikacji finansowej dla opiekunów-nauczycieli?

- tylko 2 programy zawierają informacje o gratyfikacji finansowej dla mentorów

5.4. Czy są wyznaczone zadania dla opiekuna-nauczyciela?

- 9 programów praktyk zawiera zadania dla opiekuna-nauczyciela.

5.4.1. Jeśli tak, to na jakim poziomie ogólności?

- ogólne: tworzenie opinii słownej oraz wystawia ocenę; towarzyszenie studentowi podczas realizacji praktyk, hospitacja zajęć, pomoc w tworzeniu scenariuszy lekcji
- szczegółowe (tylko 2 programy): Nauczyciel – opiekun zapoznaje studenta z dokumentacją pracy nauczyciela, organizacją placówki (m.in. wyposażenie w sprzęt i pomoce dydaktyczne, zadania opiekuńczo- wychowawcze w pracy z dziećmi, regulaminem, itd.), treściami programowymi aktualnie realizowanymi, formami współpracy z rodzicami i innymi dodatkowymi zadaniami; Nauczyciel – opiekun praktyki umożliwia studentowi hospitację swoich zajęć a następnie po akceptacji scenariusza zajęć przygotowanego przez studenta zezwala na samodzielne prowadzenie zajęć; Nauczyciel – opiekun omawia ze studentem przebieg zajęć pod kątem merytorycznym, metodycznym, wykorzystania aktywizujących metod i form kształcenia, kontaktu z uczniem – kierowania zespołem klasowym. Ocenia mocne i słabe strony praktykanta, zwraca uwagę na jego cechy i postawy.

5.5. Czy program określa wymagane kwalifikacje(kompetencje) opiekunów-nauczycieli?

- 2 programy praktyk zawierają taką informację, pozostałe nie.

5.6. Czy wyznaczone są zadania dla dyrektora placówki?

- tylko 1 program praktyk zawiera zadania dla dyrektora placówki

5.7. Czy zawiera wzory(wskazówki) jak wypełniać dokumenty?

- 6 programów zawiera wzory i wskazówki do ich wypełniania
- 2 programy zawierają tylko wzory dokumentów bez informacji jak je wypełniać

5.8. Czy zawiera informacje dotyczące procedur zaliczania praktyki?

- 12 programów praktyk zawiera informację o procedurach zaliczania praktyk
- 1 program ma lakoniczną informację, że zaliczona praktyka jest wpisywana do indeksu

5.9. Czy zawiera informacje dotyczące sposobów ewaluacji praktyki odbywanej przez studenta?

- 7 programów praktyk zawiera takie informacje (większość w postaci kart ewaluacyjnych)

5.10. Czy zawiera informacje dla nauczycieli dotyczące sposobów i form zaliczania praktyki?

- 9 programów praktyk zawiera informacje o sposobie i formach zaliczenia praktyki.

6. Podsumowanie

6.1. Czy dopuszcza się możliwość elastycznego dopasowania/modyfikacji poszczególnych elementów praktyki? Jeśli tak to jakich? (np. organizacja „impresz szkolnych”, pomoc indywidualna uczniom, pomoc poprzez przygotowywanie materiałów dydaktycznych; przesunięcie terminu, wydłużenie lub skrócenie praktyki itd., możliwość opracowania w porozumieniu z uczelnią indywidualnego planu praktyk lub alternatywy niektórych planowanych zadań w przypadku niepełnosprawności studenta itd.)

- 8 programów uwzględnia możliwość modyfikacji z góry ustalonego harmonogramu praktyk na wniosek studenta lub placówki
- formy modyfikacji: wolontariat; praca zawodowa; jest możliwość poszerzania zadań; organizacja imprez, praca z uczniem trudnym; zwolnienie z praktyki;

6.2. Czy programy zawierają podstawę prawną (rozporządzenia ministerialne, bądź punkty ze statutu szkoły, wymogi do uzyskania kwalifikacji pedagogicznych itp.)?

- 9 programów zawiera podstawy prawne. Są to przede wszystkim wyciągi ze Statutów Uczelni oraz rozporządzenia ministerialne dotyczące praktyk

6.3. W jakiej formie przygotowany jest program i czy jest opis formy przygotowania pozostałej dokumentacji praktyk:

6.3.1. Dokument, książeczka, teczka, portfolio, skoroszyt z protokołami, płyta CD

- większość programów praktyk jest w postaci dokumentu. Jeden zawierał również teczkę i skoroszyt z protokołami. Jedne zawierał również dzienniczek praktyk

6.3.2. Strona edytorska i estetyczna (objętość, czytelność, przyjazny charakter dokumentu, wyróżnienia w edycji tekstu, ilustracje – rysunki, tabele, schematy, ułatwiające odbiór i uporządkowanie treści, identyfikacja wizualna praktyk i uczelni, przy załącznikach w formie wzorów dokumentacji – czy ujednoliconą szata graficzna, itd.)

- objętość zazwyczaj jest od 1 do 3 stron; były również 2 regulaminy o objętości od 30 do 33 stron
- większość regulaminów ma postać estetyczną, z opisem w punktach bądź w czytelnych tabelach

- jeden program praktyk wraz ze wszystkimi zasadami ich zaliczania i dobywania był w kilkunastu plikach, które były porzucane po całej stronie WWW. W poszczególnych dokumentach były umieszczone linki do kolejnych dokumentów

6.3.3. Dostępność w internecie – ogólna, ograniczona logowaniem osób upoważnionych.

- większość programów jest dostępna w Internecie

6.4. Inne ciekawe elementy programów, które warto wykorzystać:

- uwzględnienie sytuacji, w której placówka przerywa praktykę i nie zalicza jej studentowi
- dokładna charakterystyka placówek w których studenci odbywają praktyki (ilość nauczycieli, oddziały, specjalizacje itp.)
- uwzględnienie w ocenie nie tylko pracy studenta, ale również jego przydatności do zawodu
- obowiązek poznania pracy i specyfiki placówek wiejskich
- załączenie pisma przewodniego do dyrektorów szkół

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

URZĄD MIASTA ŁODZI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Program praktyk pedagogicznych podnoszących jakość kształcenia w zawodzie nauczyciela

Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi | 90-542 Łódź | ul. Żeromskiego 115 | Tel./Fax 42 630 30 72 w. 42 | e-mail: projekt.praktyka@wsp.lodz.pl | www.praktyki-pedagogiczne.pl

ZAŁĄCZNIKI

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

URZĄD MIASTA ŁODZI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego